

- 1 **Tönend bewegte Formen**
- 2 **Muzikale referentie**
 - Aliquid stat pro aliquo
 - Tijdstafel
 - Vanaf het begin: vocaal
 - Referentie = tekstueel
 - Kentering: humanisme
 - Referentie = tekstueel + muzikaal
 - Probleem van taalgebruik
 - Noodgedwongen via metafoor: 'hoger', 'lager'
- 3 **Affectenleer**
 - 7 artes liberales
 - Trivium
 - Grammatica
 - Dialectica
 - Rhetorica
- 4 **Affectenleer**
 - 7 artes liberales
 - Quadrivium
 - Mathematica
 - Geometria
 - Astronomia
 - Musica mundana
 - Musica humana
 - Musica (instrumentalis)
- 5 **Vocaal - instrumentaal**
 - Vocaal
 - affecten
 - vanuit tekst
 - naar muziek
 - via retorische middelen
 - Instrumentaal

- affecten
- vanuit ?
- naar muziek
- via retorische middelen

6 **Sonate, que me veux-tu ?**

- Voor de 18de eeuw:
 - Programmatisch chanson
 - Programmatisch instrumentaal
- 18de eeuw: instrumentaal naast vocaal
- Vocale als 'superieur'
- Zeggingskracht van het instrumentale ?
- Hanslick: *Vom musikalisch-schönen* (1854)

7 **Hanslick**

- Schoonheidswaarde ~ gevoel: ja
- Gevoel leidt niet tot muzikale wet, representatie
- Muziek heeft geen doel, ook niet 'oproepen'.
- Geen noodzakelijk oorzakelijk verband tussen opgeroepen gevoel en muziek.
- Muziek representeert niet.
- Muziek representeert dus ook geen gevoel.

8 **Hanslick**

- Muziek = 'unbestimmte Sprache'; kan geen begrippen weergeven
- Ideeën van de componist: 'rein musikalisch'
- Muziek geeft geen gevoel weer, wel het dynamische, bewegingen (spatio-temporeel)
- Representatie: hoogstens vermoeden: 'Silhouetten, deren Original wir meistens erst erkennen, wenn man uns gesagt hat wer das sei'.

9 **Hanslick**

- Probleem van parodie:
 - Händel madrigaal 'nò, di voi non uo' fidarmi' wordt 'for unto

us a child is born'

- Bach 'Tönet ihr Pauken' wordt 'jauchzet, frohlocket'
- 'oplossing': 'onbestimmte Gefühle' is te vaag
- Te concreet ~ te dubieus

10 **Hanslick**

- Conclusie: de aard van het muzikaal-schone is louter muzikaal, onafhankelijk van een externe inhoud.
- 'Das Urelement der Musik ist Wohllaut, ihr Wesen Rhythmus'.
- Wat wordt hiermee uitgedrukt ? Muzikale ideeën.
- 'Der Inhalt der Musik sind tönend bewegte Formen'.

11 **Hanslick**

- Een 'expressief' interval hangt niet samen met het lijden van de componist, maar met de gebruikte chromatiek.
- Bv. Mozart *symfonie in g-moll*: geen 4 schilderingen van liefde; het is 'Musik und weiter nichts'.
- Niet het effectieve gevoel van de componist roept op, wel de 'musikalische Bestimmtheiten eines Tonstücks'.

12 **Hanslick**

- Uitvoerder [vreemd]:
 - Der Akt, im welchem die unmittelbare Ausströmung eines Gefühls in Tönen vor sich gehen kann, is nicht sowohl die Erfindung eines Tonwerkes, als vielmehr die Reproduktion, die Aufführung desselben. ... Dem Spieler ist es gegönnt, sich von dem Gefühl, das ihn eben beherrscht, unmittelbar durch sein Instrument zu befreien und in seinen Vortrag das wilde Stürmen, das sehnliche Glühen, die heitere Kraft und Freude seines Innern zu hauchen.

13 **Hanslick**

- Gevolg: 'absolute' muziek vs. referentiële muziek
- Genres ~ esthetiek:
 - Symfonie

- Symfonisch gedicht
- Kamermuziek